

«Æ E MÆ»

Sture Jacobsen, kommunalsjef Helse og Omsorg
Sortland

Fylkesmannen 24.05.17

Sortland kommune

- Midt i Vesterålen
- 10.411 innbyggere
- Den blå byen

Om tiltak med målsetting å forebygge seksuelle overgrep og vold mot barn og unge i Sortland kommune

- Bakgrunn
- Tiltak
- Resultater

Bakgrunn

- Kommunen sterkt utfordret på hjelpetiltak til personer utsatt for seksuelle overgrep
- Stor innsikt i problemområdet gjennom langvarig veiledning fra IKST
- Det er ulogisk og uetisk å starte jobben først når det har gått galt

Prosjekt 2011 - 2014

Hovedsatsingsområder

- Generell opplysning og samfunnsbevissthet
- Opplæring av barn og unge
- Juridisk system (forbedring av retningslinjer, rutiner og samarbeid)
- Oppfølging av «offer»

«Forebygging av seksuelle overgrep mot barn og unge»

Prosjektrapport

Tiltak

Kurs til alle foreldre til nyfødte barn(6-10mnd)

- Utgangspunkt i babymassasje
- Stimulere hud, berøringssans og motorikk hos barnet
- Gi barnet trygghet og selvtillit
- Gjøre foreldrene bevisst på barnets kroppsspråk og bevissthet på endringer i kroppsspråk

- Styrke tilknytning mellom barnet og de voksne
- Gi nybakte foreldre økt trygghet i rollen som mor og far
- Gi generell informasjon om at overgrep kan forekomme og mulighet for avverging

Opplæring av barn i barnehage

- Eget program for 3, 4 og 5-åringer tilpasset barnets alder
- 3-åringer:
 - Om kroppsdeler- hvordan ser vi ut – begrepsbygging
- 4-åringer:
 - kroppens funksjon, følelser, empati, mot til å si ifra, grenser og om relasjoner

- 5-åringer:
 - Oppfølging fra tidligere år
 - Om gode, vonde og ulovlige hemmeligheter
 - Om gode, vonde og ulovlige berøringer
 - Hvordan bli vi til

Undervisning 3. klasse

- Fra høst 2017
- Gjennomføres av helsesøster i forbindelse med ordinær helseundervisning

Undervisning 7. klasse mål

- Gi de unge kunnskap og begrepsapparat om egen kropp og seksualitet
- Lære gode holdninger for egen og andres kropp og seksualitet
- Lære å si fra hvis noen trår over egne grenser
- Lære å ikke trå over andres grenser

- Gi mot til å varsle hvis man opplever grenseoverskridelser
- Etablere håp om at det går an å få hjelp hvis man er utsatt for overgrep

Undervisning 7. klasse - tema time for time

- Seksualitet
- Identitet og selvfølelse
- Kroppen
- Vold i nære relasjoner
- Vennskap, forelskelse, kjærlighet
- Grenser
- Seksuelle overgrep

SI DET SOM DET ER!

Om vold i nære relasjoner

FILM HEFTE LENKER KONTAKT

AKTIVITETSHEFTE

SI DET SOM DET ER!

– om vold i nære relasjoner

© Peter Bagler, Peter Hov, Rolf Barret Danmark, Mia Aps & Gösta Aylt 2013
Redaksjon: Jøsch Ølgård Hansen
Fagkonsulenter: Grete Jacobsen og Karo Sørensen
Idé til film og kampanje: Si det som det er! Carsten Holt og Lars K. Mikkelsen, Mia Aps
Selle fra filmen: Thomas Gerhardt
Oversettelse og tilpassing til norsk: Atle Martin til Vold i Jernstikk
www.stoppvold.no

Fakta om filmen

«Den perfekte middags»

Regissør: Lars K. Mikkelsen
Manuskript: Lars C. Detlefsen
Produsent & prosjektleder: Carsten Holt
Line produsent & prosjektleder: Jasper Jørl Becker
Fotograf: Thomas Gerhardt
Klipp: Børil Kjørhaug
Komponist: Kirsten Ednes Andersen

Skuespillere

Lasse Samuel Heller
Marie Alverne Eide
Eirik Johansen

KLIKK FOR Å ÅPNE

Innhold

- Om vold
- Filmen Den perfekte middag
- Filmelevnikk
- Aktiviteter
- Innovasjon med regissøren

Velkommen til arbeidet med "Si det som det er!"

«Den perfekte middags» er en film om vold i familien og kjærlighetsvold. Etter at dere har sett filmen kan dere arbeide med tema i dette aktivitetshftet. Bak i heftet er det informasjon om hvor det går an å få hjelp hvis du selv opplever vold, hvis en venn trenger hjelp, eller hvis du senere i livet trenger hjelp. Det er viktig at læreren er til stede under visning av filmen og arbeid med temaet.

Temaet vold og filmen kan vekke sterke følelser, både hos de som ikke har opplevd vold og de som har personlige erfaringer. Mange får kanskje lyst til å dele hva de tenker og mener, og dette er hovedbudsken med å ta opp temaet. Skal vi forebygge vold må vi tørre å snakke om det og si det som det er!

Musk!
Vi kan ikke se utpå hverandre som har opplevd vold. Derfor er det viktig at alle er akkurat der de jobber med denne temaet.

Noen får kanskje lyst til å dele historier dere har hørt eller erfaringer dere har sett. Noen kan komme til å fortelle om personlige erfaringer med vold. Noen får kanskje lyst til å fortelle klasserommet fordi de skal snakke i regi med andre i nærheten. Det kan også være at noen av dere forsøker å håndtere følelser ved å sette, snakke om andre ting eller fløye med temaet. Det er sikkert flere av dere som kommer til å reagere spontant med uttrykk og sanser, mens noen kan bli

Opplæring av barn og unge med utviklingshemming

- Samme tema som i 7. klasse
- Utgangspunkt i KIS (Kropp, Identitet og Seksualitet) som er utviklet av habiliteringstjenesten i Bodø – Nordlandssykehuset.
- Undervisningen gis av ansatte i Habiliteringsteamet Nordlandssykehuset Vesterålen
- Kurs over 2 dager etter behov – minst 1kurs i året

Undervisning russekullet

- Mål om å forebygge festrelatert voldtekt
- Tema:
 - Konsekvenser for overgrepsofsatte og overgriper
 - Festrelaterte voldtekter, sovevoldtekt, medvirkning til voldtekt, falsk anmeldelse, strafferettslige konsekvenser

Konsultasjonsteam seksuelle overgrep og vold

- Består av:
 - Helsesøster (leder), barnevernstjeneste, politi, psykisk helsetjeneste, pedagog ansatt i helsetjenesten, kommunepsykolog og kommuneoverlege.
- To faste møter i året og ellers ved henvendelser.
- Tar i mot henvendelser fra pårørende eller ansatte som er bekymret for at et barn utsettes for overgrep
- Konsultasjonsteamet fordeler ansvar og guider videre i prosessen

I tillegg

- Omfattende kursing med tema «barns seksualitet og seksuelle overgrep»
- Kurs for frivillige org. og tilbud om hjelp til etablering av beredskapsplaner
- Deltagelse i foreldremøter
- Massiv bruk av lokalmedia om tema

Resultater

- Ingen forskning til tross for mange henvendelser og 1 avtale
- Interkommunalt Barnevern sier at barn fra Sortland deltar annerledes i samtaler om vold/overgrep/omsorgssvikt. De voksne og barna har felles begrepsapparat eks «gode og vonde berøringer»
- Foreldre melder om barn som har stor sikkerhet på egen grenser

School-based programmes for the prevention of child sexual abuse

Published:

16 April 2015

Authors:Walsh K, Zwi K, Woolfenden S,
Shlonsky A**Primary Review Group:**Developmental, Psychosocial
and Learning Problems GroupSee the full Review on
the Cochrane Library**Background and review question**

School-based [education](#) programmes for the prevention of child sexual abuse have been implemented on a large scale in some countries. We reviewed the evidence for the [effectiveness](#) of these programmes in the following areas: (i) children's skills in protective behaviours; (ii) children's knowledge of child sexual abuse prevention concepts; (iii) children's [retention](#) of protective behaviours over time; (iv) children's [retention](#) of knowledge over time; (v) parental or child anxiety or fear as a result of programme participation; and (vi) disclosures of past or current child sexual abuse during or after programmes. The evidence is current to September 2014.

Study characteristics

This [review](#) included 24 studies, conducted with a total of 5802 participants in primary (elementary) and secondary (high) schools in the United States, Canada, China, Germany, Spain, Taiwan, and Turkey. The duration of interventions ranged from a single 45-minute session to eight 20-minute sessions on consecutive days

Resultattabell 1. Undervisning på skolen for å forebygge seksuelle overgrep

Resultater: hva skjer?	Elever som IKKE får undervisning om seksuelle overgrep	Elever som får undervisning om seksuelle overgrep	Tillit til resultatet
Beskyttende atferd¹ Trolig øker ferdigheter i å beskytte seg selv blant barn som får undervisning om seksuelle overgrep	390 per 1000	795 per 1000 (559 til 914 per 1000)*	(+)(+)(+)○ Middels
Forteller om seksuelle overgrep Trolig vil flere fortelle at de blir utsatt for seksuelle overgrep blant barn som får undervisning om seksuelle overgrep	4 per 1000	14 per 1000 (5 til 45 per 1000)*	(+)(+)(+)○ Middels

* Tallene i parentes viser feilmarginen - et mål på hvor usikkert resultatet er på grunn av tilfeldigheter. Den angir hvor rimelig det er å anta at resultatene ikke bare gjelder for dem som ble undersøkt akkurat her, men også for alle andre liknende personer. Det er rimelig å anta at resultatet i 95 av 100 tilfeller vil ligge innenfor den oppgitte feilmarginen. ¹ Bans beskyttende atferd handler om å lære seg å holde seg unna fremmede, at de bestemmer over sin egen kropp og at ingen andre skal ta på dem. Beskyttende atferd ble målt med spørreskjemaer og vignett-eksempler.

Resultattabell 2. Undervisning på skolen for å forebygge seksuelle overgrep

Resultater: hva skjer?	Hvor stor forskjell?	Tillit til resultatet	Hva er tallene bak?
Kunnskap¹ om seksuelle overgrep Trolig øker kunnskap om seksuelle overgrep blant barn som får undervisning om seksuelle overgrep	 Moderat	(+)(+)(+)○ Middels	0,61 SMD ² lavere hos de som fikk undervisning (0,45 til 0,78 lavere)*
Angst og frykt for seksuelle overgrep Trolig liten eller ingen forskjell på angst eller frykt for seksuelle overgrep blant barn som får undervisning om seksuelle overgrep	 Liten til ingen	(+)(+)(+)○ Middels	0,08 SMD ² lavere hos de som fikk undervisning (0,22 lavere til 0,07 høyere)*

Få tiltaler i voldssaker mot barn: – Overrasket over at tallet er så lavt

500 avhør av barn ble gjennomført på et barnehus i Nord-Norge i fjor. – Det er svært få av voldssaker mot barn som fører fram til tiltale, sier førstestatsadvokat Lars Fause.

Barnehuset bruker mye ressurser på avhør av barn, men det er kun i svært få tilfeller at det blir tatt ut tiltale mot en mistenkt.

FOTO: IDA LOUISE ROSTAD / NRK

Journalist
[Jan Riise Pedersen](#)

Journalist
[Ida Louise Rostad](#)
[@ldarostad](#)

[MER OM OVERGREP MOT BARN](#)

Oppdatert 28.01.2016, kl. 17:59

BARN: Her er Vårin bygt i morens armer. Lite visste hun om hva som skulle skje noen år senere.

Ei hel bygd lot være å gripe inn da Vårin gjennom hele barndommen ble seksuelt misbrukt av sin egen far og morfar

Vårin Sørmealand (53) fra Sortland fikk barndommen og helsa si ødelagt av faren og morfaren. Mange visste hva som foregikk, men ingen grep inn.

BARNEOMBUDET

Vi anerkjenner vold og overgrep mot barn som et betydelig folkehelseproblem og et av samfunnets store utfordringer. Å bli utsatt for dette i barndommen har store konsekvenser for det enkelte barn, og for samfunnet som helhet.

Vi anerkjenner at helsetjenestene har en sentral rolle i alle faser av arbeidet mot vold. Vi stiller oss bak denne erklæringen for å styrke det forebyggende arbeidet mot vold og overgrep, og sikre barna riktig hjelp til rett tid.

GREFSENKOLLEN 24/04/2017

Sortland kommune

BARNEOMBUDET

KOMMUNESEKTORENS INTERESSE- OG ARBEIDSGIVERORGANISASJON (KS) VIL (1/2):

- *Utforme materiell tilpasset lokalpolitikere om hvordan kommunene best kan forebygge, avdekke og avverge vold og overgrep, samt hjelpe dem som har vært ofre.*
- *Ta temaet vold og overgrep opp på KS-arenaer med stor deltakelse fra politiske ledere i kommunene, som for eksempel høstkonferanser og strategikonferanser.*

**GREFSENERKLÆRINGEN
MOT VOLD MOT BARN**
GREFSENKOLLEN 24/04/2017

Sortland kommune

BARNEOMBUDET

KOMMUNESEKTORENS INTERESSE- OG ARBEIDSGIVERORGANISASJON (KS) VIL (2/2):

- *Sørge for kunnskapsstøtte i relevante kommunenettverk som KS er engasjert i, som for eksempel i program for folkehelse, om hvordan kommunale tjenester kan forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner*
- *Være en utviklingspartner for kommunene i arbeidet med bedre koordinering av tjenestene til utsatte barn, unge og familier.*

**GREFSENERKLÆRINGEN
MOT VOLD MOT BARN**
GREFSENKOLLEN 24/04/2017

Sortland kommune

Hva er spesielt?

- At en kommune tar dette ansvaret selv
- En hel «pakke» – oppfølging fra spedbarn til russetid
- I alle ledd fokuseres det på en **helhet** som skal forhindre overgrep i form av vold og overgrep – Men også bygge selvtillit og respekt for egen og andres kropp samt respekt for andres seksualitet og følelsesliv.

«Æ E MÆ»

Æ e mæ

Æ e alltid mæ

Æ setter grenser for mæ selv

Æ e den æ e

Æ kommer ikke til å forandre mæ for noen

Æ e mæ

Æ kan ta vare på mæ sjøl

Hvis æ trenger hjelp så spør æ om det

For æ e mæ

Æ kommer alltid til å være mæ, alltid!!!

Æ e mæ

